

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจแนวการอ่านหนังสือโดยทั่วไปของนักศึกษา รวมทั้งสำรวจอุปสรรคต่าง ๆ ที่มีต่อการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา เพื่อปรับปรุงห้องสมุด มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาภาคปกติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หลักสูตร 4 ปี ปีการศึกษา 2519 เป็นนักศึกษาคณะแพทยศาสตร์ 56 คน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 38 คน คณะวิทยาศาสตร์ 54 คน คณะวิศวกรรมศาสตร์ 115 คน คณะวิทยาการจัดการ 12 คน คณะศึกษาศาสตร์ 110 คน รวมทั้งสิ้น 445 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามชนิดกำหนดคำตอบ เติมคำหรือข้อความสั้น ๆ เพื่อสำรวจสภาพการอ่านทั่วไป และสภาพการใช้ห้องสมุด ชนิดมาตราประเมินค่าเพื่อสอบความคิดเห็นต่อห้องสมุดที่ใช้ประจำ

การวิเคราะห์ข้อมูลได้คำนวณหาค่าร้อยละของจำนวนผู้ตอบเกี่ยวกับแนวทางในการอ่านโดยทั่วไป และสภาพการใช้ห้องสมุด คำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของน้ำหนักความคิดเห็นต่อปัญหาในการใช้ห้องสมุด

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์แนวการอ่านโดยทั่วไปปรากฏว่านักศึกษาทุกคนโดยเฉลี่ย มีความเห็นว่า การอ่านมีความสำคัญต่อการศึกษาในมหาวิทยาลัยมาก และประเภทของ

สิ่งพิมพ์ที่นักศึกษาจำนวนมากที่สุด คือ ร้อยละ 38.2 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดใช้เป็นประจำได้แก่ หนังสือพิมพ์ รองลงมาคือ หนังสือวิชาการ นอกจากนั้นยังใช้วารสารและนิตยสาร นวนิยาย เป็นต้น และน่าสังเกตว่านักศึกษามีจุดประสงค์ในการอ่านหนังสือ วารสาร และหนังสือพิมพ์ เพื่อให้มีความรู้กว้างขวางขึ้น เป็นจำนวนมากที่สุดในการเลือกหนังสือมาอ่าน นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์แต่ละคณะ จำนวนมากที่สุด เลือกอ่านโดยใช้ดุลพินิจของตนเอง และในกรณีที่ไม่มีสิ่งพิมพ์ที่ต้องการอ่านอยู่ในครอบครอง นักศึกษาจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 77.3 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดขอยืมสิ่งพิมพ์ดังกล่าวจากห้องสมุด

สำหรับความต้องการในการอ่านหนังสือโดยทั่วไป นักศึกษาต้องการอ่านผลงานของผู้เขียนที่มีความชำนาญเฉพาะในสาขาวิชานั้น ๆ จำนวนมากที่สุด ร้อยละ 71.5 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รองลงมา ร้อยละ 39.6 ชอบอ่านหนังสือหรือบทความของนักเขียนที่นักศึกษาเคยอ่านผลงานของนักเขียนผู้นั้นมาก่อน นอกจากนี้ในด้านการเขียน นักศึกษาจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 81.6 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดก็ขอให้ขอเขียนหรือบทความเหล่านี้เขียนโดยใช้ภาษาง่าย ๆ เป็นความเรียง สำหรับส่วนประกอบของหนังสือวิชาการนั้น นักศึกษาจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 56.9 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ต้องการครวญคนเรื่อง รองลงมา ร้อยละ 39.8 ต้องการสารบัญเรื่องโดยละเอียด

ในด้านการอ่านหนังสือพิมพ์และวารสารที่นักศึกษาอ่านประจำนั้น ปรากฏว่าไทยรัฐ เป็นหนังสือพิมพ์ที่นักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 82.9 ของจำนวนผู้สนใจอ่านหนังสือพิมพ์ติดตามอ่านประจำ รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ เดลินิวส์ สยามรัฐ เดลิโหม่ บางกอกโพสต์ และบ้านเมือง ส่วนคอลัมน์ในหนังสือพิมพ์ที่นักศึกษาแต่ละคณะสนใจนั้น คอลัมน์ข่าวทั่วไปได้รับความสนใจจากนักศึกษาจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 61.6 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด เกี่ยวกับสถานที่ที่นักศึกษาใช้อ่านหนังสือเป็นประจำ ปรากฏว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 70.8 ของจำนวน ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดอ่านหนังสือในหอพัก

เป็นประจำ รองลงมาร้อยละ 49.4 อ่านหนังสือในห้องสมุดคณะที่นักศึกษาศึกษาอยู่ ทั้งนี้ นักศึกษา จำนวนมากที่สุดร้อยละ 26.7 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด อ่านหนังสือโดยเฉลี่ยวันละ 3 ชั่วโมง และในแต่ละเดือนจะอ่านหนังสือได้โดยเฉลี่ย 1 - 5 เล่ม เป็นจำนวนมากที่สุด สำหรับจำนวนหนังสือตำราและหนังสือไม่เกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนที่นักศึกษาซื้อและอ่านในภาคการศึกษาที่แล้ว ปรากฏว่านักศึกษาส่วนใหญ่ซื้อและอ่านหนังสือทั้ง 2 ประเภทที่กล่าวมาจำนวน 1 - 5 เล่ม ด้วยวิธีการอ่านหนังสือโดยทั่วไปนั้นปรากฏว่านักศึกษาส่วนใหญ่อ่านโดยเปิดครรชนิหาเรื่องที่ต้องการ

2. ผลการสำรวจสภาพการใช้ห้องสมุด ปรากฏว่า นักศึกษามหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ ร้อยละ 46.7 จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดใช้ห้องสมุด จอห์น เอฟ. เคนเนดี เป็นประจำ รองลงมาร้อยละ 32.1 ใช้ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์และร้อยละ 21.1 ใช้ห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ นอกจากห้องสมุดที่นักศึกษาใช้ประจำแล้ว ห้องสมุดอื่น ๆ ที่นักศึกษาใช้บ้างปรากฏว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดใช้ห้องสมุดประชาชน และนักศึกษามีจุดประสงค์ในการใช้ห้องสมุดเพื่อยืมหนังสือ ส่วนหมวดหมู่หนังสือที่นักศึกษาใช้มากที่สุด ใกล้เคียงหมวดความรู้ทั่วไป ร้อยละ 47.9 จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รองลงมา คือ หมวดวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 47.2

3. ผลการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาต่อบริการของห้องสมุดที่ใช้ประจำ มีดังนี้

ห้องสมุด จอห์น เอฟ. เคนเนดี นักศึกษาโดยเฉลี่ยเห็นว่าห้องสมุดมีปัญหา น้อยในค่านสถานที่ ครุภัณฑ์ และบริการอื่น ๆ คือ การยืมหนังสือ รวมทั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของห้องสมุด แต่มีปัญหามากกลางทั้งในค่านหนังสือ วารสาร และสื่อทัศนวัสดุต่าง ๆ ในห้องสมุด

ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ นักศึกษาที่ใช้ห้องสมุดประจำเห็นว่ามีปัญหาในการ ใช้บริการน้อย เกี่ยวกับการจัดให้ยืมหนังสือ ปัญหาบุคลากร รวมทั้งปัญหา กฎเกณฑ์ของห้องสมุด ส่วนค่านอื่น ๆ ที่เป็นปัญหาระดับปานกลาง คือ

ค่านสถานที่ ครุภัณฑ์ต่าง ๆ ในห้องสมุด โดยเฉพาะปัญหาหนังสือ วารสาร และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ มีจำนวนน้อย

ห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ บริการของห้องสมุดส่วนใหญ่มีปัญหา คือ ค่านสถานที่ ครุภัณฑ์ และหนังสือ รวมทั้งการยืมหนังสือ และกฎข้อบังคับของห้องสมุด แต่ที่มีปัญหาปานกลางคือ การจัดบริการค่านวารสาร

อภิปรายผล

ความสนใจในการอ่านโดยทั่วไปของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัจจุบันการศึกษาในมหาวิทยาลัยมุ่งให้นักศึกษารู้จักศึกษาด้วยตนเอง โดยผู้สอนจะช่วยให้แนวทางให้ ฉะนั้นนักศึกษาส่วนใหญ่จึงต้องช่วยตัวเองและเห็นว่าการอ่านนั้น มีความสำคัญต่อการศึกษามาก และนักศึกษาส่วนใหญ่จึงใช้เวลาว่างด้วยการอ่านหนังสือ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า นักศึกษาสนใจดูภาพยนตร์มากกว่าการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร ทั้งนี้ เพราะปัจจุบันมหาวิทยาลัยยังไม่ส่งเสริมการจัด กิจกรรมนอกหลักสูตรของนักศึกษาเต็มที่ นอกจากนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างกับหนังสือพิมพ์มากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาต้องการทราบความเป็นไปค่านต่าง ๆ ของบ้านเมือง ซึ่งกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ผลการวิจัยที่น่าสังเกตประการหนึ่งก็คือ นักศึกษาทุกคณะใช้โทรศัพท์มือถือ ทั้งนี้ เพราะห้องสมุดมีน้อยซึ่งสัมพันธ์กับข้อเสนอแนะของนักศึกษาที่ใช้ห้องสมุดทั้ง 3 แห่ง ประจำ โดยให้เพิ่มวัสดุตั้งกล่าวมากขึ้น

ในการอ่านสิ่งพิมพ์แต่ละประเภท นักศึกษามีจุดประสงค์ตรงกันคือ เพื่อให้มีความรู้กว้างขวางขึ้นเป็นจำนวนมากที่สุด และมีข้อสังเกตว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์จำนวนมากที่สุดอ่านหนังสือเพื่อให้มีความรู้กว้างขวางขึ้น รองลงมาเพื่อประกอบการเรียนตามหลักสูตร ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของหนังสือว่ามีประโยชน์เพื่อการสอบให้ได้ปริญญาเท่านั้น แต่หนังสือจะช่วยให้มีความรู้กว้างขวางในการดำรงชีวิตปัจจุบัน และอนาคต หรืออาจเป็นเพราะห้องสมุดยังมี

ขาดหนังสือตำราตามที่นักศึกษาได้ให้ความคิดเห็นไว้ดังกล่าวมาแล้วข้างต้นก็ได้

สำหรับหนังสือพิมพ์ที่นักศึกษาอ่านมากที่สุด คือ ไทยรัฐ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหนังสือพิมพ์ฉบับนี้ เสนอข่าวทุกประเภท ตั้งแต่ข่าวระดับชาวบ้าน รองลงมาอ่านหนังสือพิมพ์ เติลนิวส์ สยามรัฐ เติลโหม่ แต่นักศึกษาอ่านหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น น้อย ดังปรากฏว่า นักศึกษาจำนวนสูงสุดร้อยละ 5.2 อ่านหนังสือพิมพ์ เกียรติภูมิรองลงมาร้อยละ 4.3 อ่านหนังสือพิมพ์ข่าวไท ซึ่งชี้ให้เห็นว่า หนังสือดังกล่าวอาจขาดการประชาสัมพันธ์ ทั้งการจัดทำและการเขียนคอลัมน์ต่าง ๆ ยังไม่ถึงจุดความสนใจของนักศึกษา

สำหรับวารสารนั้น นักศึกษาสนใจอ่านวารสารค่านับเงินมากกว่าวารสารวิชาการแขนงใดแขนงหนึ่ง เพราะนักศึกษาส่วนใหญ่อาศัยในบริเวณมหาวิทยาลัยซึ่งลักษณะที่ตั้งไม่สะดวกในการแสวงหาความเพลิดเพลินจากสถานที่เรีงรมย์ต่าง ๆ เพราะฉะนั้น นักศึกษาจึงอ่านวารสารค่านับเงินเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินแทน

ในด้านนักเขียนปรากฏว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดชอบอ่านผลงานของนักเขียนที่มีความชำนาญเฉพาะในสาขาวิชานั้น ๆ รองลงมาชอบอ่านผลงานของนักเขียนที่เคยอ่านหนังสือหรือบทความของนักเขียนผู้นั้นมาก่อน แสดงว่า นักศึกษารู้จักเลือกหนังสืออ่านได้เหมาะสม เพราะผลงานของนักเขียนที่มีคุณวุฒิตรงตามข้อเขียนของตนจะให้ข้อเท็จจริงถูกต้อง ถ้าเป็นนักเขียนที่นักศึกษาเคยอ่านผลงานมาก่อนแล้วก็จะเป็นเรื่องที่ตัดสินใจในการเลือกอ่านได้มากขึ้น สำหรับวิธีการเขียนนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่ชอบอ่านข้อเขียนที่เข้าใจได้ง่าย ๆ เขียนเป็นภาษาร้อยแก้ว ซึ่งเป็นวิธีเขียนที่คนทั่วไปนิยมอ่าน

ในการอ่านหนังสือ นักศึกษาจำนวนมากที่สุดใช้หอพักเป็นสถานที่อ่านประจำ เพราะสามารถเปลี่ยนอริยาบทได้ง่ายและสะดวก เช่น นักศึกษาจะนอนอ่านหนังสือก็ได้และสถานที่ในการอ่านหนังสือนี้สัมพันธ์กับข้อวิจัยที่ว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดใช้ห้องสมุดเพื่อยืมหนังสือ เพราะจะนำหนังสือนั้นไปอ่านในหอพัก และควยเหตุนี้ค่าเฉลี่ยความถี่ในการเข้าห้องสมุดของนักศึกษาจึงน้อย นอกจากนี้ในแต่ละวันนักศึกษาจำนวนมากที่สุด อ่านหนังสือประมาณ

3 ชั่วโมง ซึ่งนับว่าน้อย ถ้าพิจารณาถึงสภาพความเป็นอยู่ของนักศึกษาส่วนมากที่อาศัยในหอพักในบริเวณมหาวิทยาลัย กล่าวคือ นักศึกษาไม่ต้องเสียเวลาในการเดินทาง อีกทั้งไม่ต้องเหน็ดเหนื่อยในการเดินทาง ถึงแม้ว่านักศึกษาส่วนหนึ่งจะพักในตัวเมืองหาดใหญ่และปัตตานี นักศึกษาก็ใช้เวลาเดินทางจากมหาวิทยาลัยราว 10 นาทีเท่านั้น ฉะนั้นวันหนึ่ง ๆ นักศึกษามีเวลาว่างหลังการเรียนราว 5 ชั่วโมง ถ้าประมาณเวลา 22.00 น. เป็นเวลาเริ่มพักผ่อนกลางคืนของนักศึกษา

ในการสำรวจจำนวนหนังสือที่นักศึกษาซื้อและอ่านในภาคการศึกษาที่แล้วปรากฏว่านักศึกษาจำนวนมากที่สุดซื้อและอ่านหนังสือทั้งที่ไม่เกี่ยวกับหลักสูตร และหนังสือตำราจำนวน 1-5 เล่ม แสดงว่านักศึกษาส่วนใหญ่ไม่นิยมอ่านหนังสือมากนัก ซึ่งสัมพันธ์กับผลวิจัยสิ่งพิมพ์ที่นักศึกษาใช้มากที่สุดได้แก่ หนังสือพิมพ์ นอกจากนี้ นักศึกษาร้อยละ 6.3 ไม่ซื้อหนังสือที่ไม่เกี่ยวกับหลักสูตรเลย อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาอาศัยอ่านจากห้องสมุด และหนังสือที่นักศึกษาส่วนมากต้องการไม่ค่อยมีขายในร้านค้าหนังสือซึ่งมีจำนวนน้อยทั้งในตัวเมืองหาดใหญ่และปัตตานี นอกจากนี้มีข้อน่าสังเกตว่านักศึกษาร้อยละ 11.5 ไม่อ่านหนังสือตำรา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะห้องสมุดขาดหนังสือตำรา รวมทั้งหนังสือประกอบการศึกษาตามหลักสูตรด้วย ทั้งนี้จากข้อเสนอแนะของนักศึกษาส่วนมาก ก็เรียกร้องให้มีการจัดหาหนังสือตำราเพิ่มขึ้น และผู้วิจัยขอยืนยันว่า ปัญหานี้เป็นปัญหาเฉพาะหน้าของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ควรจะต้องแก้ไขปรับปรุงโดยด่วน เพราะในการศึกษานั้น ถ้าผู้เรียนเป็นฝ่ายรู้สึกว่าได้รับความรู้ไม่เต็มที่ในวิชาใด ๆ แล้ว จะทำให้เกิดปมค้อยในคุณภาพการศึกษาของสถาบันตน และจะเป็นผลเสียต่อการประกอบอาชีพและดำรงชีวิตต่อไปในภายหน้าด้วย

ในการอ่านหนังสือนั้นนักศึกษาจำนวนมากที่สุดใช้วิธีอ่านหน้าค่อนหน้า รองลงมาคืออ่าน ตอนต่าง ๆ ไปตลอดทั้งเล่ม แสดงว่านักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ทราบวิธีอ่านหนังสือที่ดี การเริ่มต้นอ่านหนังสือโดยเปิดอ่านไปเรื่อย ๆ หน้าค่อนหน้า ไม่อ่านค่านำหรือบันทึกข้อความสำคัญไว้บ้าง จะทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องไม่สมบูรณ์ เสียเวลามากแต่ได้ใจความน้อย

สภาพการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในการสำรวจการใช้ห้องสมุด ปรากฏว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดใช้ห้องสมุด จอห์น เอฟ. เคนเนดี เพราะในวิทยาเขตปัตตานี มีห้องสมุดแห่งเดียวประกอบกับห้องสมุดมีหนังสือและการบริการตรงกับความต้องการของนักศึกษาส่วนใหญ่ในวิทยาเขตภาคใต้ ซึ่งมีห้องสมุด 2 แห่ง คือ ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ และห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์เพราะมีหนังสือตรงกับความต้องการมากเช่นเดียวกัน นักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ร้อยละ 4.5 ใช้ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ประจำ นักศึกษาเหล่านี้ส่วนใหญ่อยู่ในฐานะปีที่ 1-2 เพราะต้องเรียนวิชาเดียวกันกับนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ นอกจากห้องสมุดที่นักศึกษาใช้เป็นประจำแล้ว ยังปรากฏว่าห้องสมุดประชาชนเป็นห้องสมุดที่นักศึกษาจำนวนมากที่สุดได้ใช้บ้าง เพราะห้องสมุดประชาชนเป็นห้องสมุดที่มีสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ นอกเหนือจากสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

สำหรับวิธีต่าง ๆ ในการค้นหาหนังสือในห้องสมุดปรากฏว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุด ใช้วิธีดูตามชั้นหนังสือ รองลงมาดูจากบัตรรายการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะห้องสมุดทั้ง 3 แห่ง มีหนังสือน้อย นักศึกษาจึงสามารถดูตามชั้นหนังสือและหาได้สะดวก เมื่อไม่พบจึงจะดูจากบัตรรายการ เมื่อช่วยตัวเองไม่ได้แล้วจึงถามเจ้าหน้าที่ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า นักศึกษาร้อยละ 4.3 สรรภาพว่า หาหนังสือโดยหยิบจากที่ที่ซ่อนหนังสือไว้ อาจเป็นเพราะว่า หนังสือมีน้อยมากจนไม่เพียงพอแก่การใช้ นักศึกษาจึงต้องซ่อนหนังสือไว้นอกห้องสมุด และที่ยอมรับเช่นนี้เพราะหวังผลว่า ห้องสมุดจะจัดหาหนังสือมาให้เพียงพอับความต้องการของตน ส่วนหมวดหมู่ของหนังสือที่นักศึกษาจำนวนมากที่สุดใช้ประจำคือ หมวดความรู้ทั่วไป ซึ่งสัมพันธ์กับผลวิจัยที่ว่านักศึกษาอ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่น ๆ เพื่อให้มีความรู้กว้างขวางขึ้นโดยไม่จำเพาะเจาะจงวิชาใด ๆ

เนื่องจากการทำบัตรรายการเป็นบริการทางเทคนิคที่ต้องอาศัยกำลังงาน เวลา และงบประมาณ มากพอสมควร ดังนั้น ในการวิจัยจึงมีการสำรวจความรู้และความเห็นของนักศึกษาคือการใช้บัตรรายการ ผลปรากฏว่า นักศึกษา จำนวนสูงสุดร้อยละ 45.4 เท่านั้น

ที่ใช้บริการรายการเมื่อเริ่มต้นค้นหาหนังสือ นักศึกษาจำนวนรองลงมาจะใช้บริการรายการเมื่อหาหนังสือโดยวิธีอื่นไม่ได้ ทั้งนี้อาจเป็นจำนวนหนังสือในห้องสมุดทั้ง 3 แห่งมีน้อยตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้นก็ได้ หรืออาจเป็นเพราะในการสอนการใช้ห้องสมุด ซึ่งนักศึกษาทุกคนต้องเรียนนั้น ผู้สอนอาจไม่เน้นความสำคัญและประโยชน์ของตู้บริการก็ได้ และจะเห็นได้ว่า นักศึกษาถึงร้อยละ 7.4 ให้ความเห็นว่า ไม่จำเป็นต้องใช้บริการรายการ

สำหรับความคิดเห็นของนักศึกษาต่อเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่ใช้ประจำปรากฏว่า นักศึกษาจำนวนสูงสุดไม่ชอบถามเจ้าหน้าที่ อาจเป็นเพราะนักศึกษาส่วนใหญ่เข้ามาใช้บริการยืมหนังสือตามผลวิจัยที่กล่าวมาแล้ว หรือมีความเกรงใจ และไม่แน่ใจว่าเจ้าหน้าที่จะตอบปัญหาของตนได้

ความคิดเห็นต่อปัญหาในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ห้องสมุด จอห์น เอฟ. เคนเนดี นักศึกษาโดยเฉลี่ยมีความเห็นว่า ห้องสมุดมีปัญหาน้อยในสถานศึกษาที่ ครุภัณฑ์ ทั้งนี้เพราะห้องสมุดแห่งนี้เป็นอาคารอิสระ ดึงดูดความสนใจของนักศึกษา และมีเนื้อที่อ่านเพียงพอ ส่วนครุภัณฑ์ต่าง ๆ ก็มีมากเพียงพอแก่ความต้องการของนักศึกษาในปัจจุบัน ส่วนในการยืมหนังสือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของห้องสมุด รวมทั้ง ปัญหาบุคลากร นักศึกษาโดยเฉลี่ยก็มีความเห็นว่า เป็นปัญหาน้อยเช่นเดียวกัน การจัดหนังสือเข้าชั้น การจัดหาสิ่งพิมพ์ทุกชนิดเข้าห้องสมุด เป็นปัญหาระดับปานกลาง และในการจัดหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ นักศึกษามีความเห็นว่า ยังไม่เป็นระเบียบทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ เจ้าหน้าที่ที่ปกครองในงานด้านนี้ ส่วนปัญหาสิ่งพิมพ์ทุกชนิดโดยเฉพาะตำรานั้น อาจเนื่องจากการจัดงบประมาณในห้องสมุด

ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ นักศึกษาที่ใช้ห้องสมุดประจำเห็นว่า มีปัญหาในการเข้าใช้บริการน้อย เกี่ยวกับ การจัดบริการยืมหนังสือ และปัญหาการขอยืมบัตรของห้องสมุด รวมทั้งเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ก็เป็นปัญหาน้อยตามความเห็นของนักศึกษา แต่ที่มีปัญหา

ปานกลาง คือ คำนสถานที ทั้งนี้เพราะสถานที่ห้องสมุดต้องคัดแปลงชั้นเรียนเป็นห้องสมุด และไม่สามารถต่อเติมอาคารได้ เนื้อที่สำหรับอ่านจึงไม่เพียงพอ ส่วนปัญหาสิ่งพิมพ์ทุกชนิด ก็อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน อาจเป็นเพราะงบประมาณไม่เพียงพอ

ห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ นักศึกษาโดยเฉลี่ยมีความเห็นว่าปัญหาที่สถานที ทรัพยากรและหนังสือมีน้อย แต่ที่มีปัญหาปานกลางคือ การจัดการบริการด้านวารสารกล่าวคือ วารสารมาใหม่ไม่ทันตามความต้องการ และส่วนมากไม่ทันสมัย วารสารมีจำนวนน้อยมาก ทั้งนี้เพราะห้องสมุดได้รับงบประมาณน้อยมากปีละ 12,000 บาท เท่านั้น

เปรียบเทียบผลการวิจัย

เนื่องจากงานวิจัยเรื่องนี้อยู่ในแนวเดียวกับงานวิจัยของ อัญชลี แซ่มชุกกลิ่น และสุภันนี กี่กิริ จึงสามารถเปรียบเทียบผลการวิจัยความสนใจในการอ่านและการใช้ห้องสมุดของนิสิตนักศึกษา คณะครุศาสตร์ปีที่ 1 - 4 คณะอักษรศาสตร์ปีที่ 3 - 4 และนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้ดังนี้

ผลจากการสำรวจแนวทางการอ่านโดยทั่วไป ปรากฏว่านิสิตคณะครุศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เห็นพ้องกันว่า การอ่านมีความสำคัญต่อการศึกษานิมหาวิทยาลัยมาก แต่มีจุดประสงค์ในการอ่านแตกต่างกันตามประเภทวัตถุประสงค์การอ่าน นิสิตคณะอักษรศาสตร์อ่านหนังสือเพื่อประกอบการเรียนตามหลักสูตรมากที่สุด ส่วนนิสิตคณะครุศาสตร์และนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์อ่านหนังสือเพื่อให้ความรู้กว้างขวาง นิสิตคณะอักษรศาสตร์และครุศาสตร์อ่านวารสารเพื่อการพักผ่อนและบันเทิง นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์อ่านวารสารเพื่อให้ความรู้กว้างขวาง และนิสิตนักศึกษาทั้ง 3 แห่งอ่านหนังสือเพื่อให้ความรู้กว้างขวางเช่นกันเป็นที่น่าสังเกตว่า นิสิตคณะอักษรศาสตร์และนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์อ่านหนังสือพิมพ์มากที่สุด ส่วนนิสิตคณะครุศาสตร์อ่านหนังสือวิชาการมากที่สุด ในการเลือกหนังสือมาอ่านนิสิตนักศึกษาทั้ง 3 แห่งใช้ดุลพินิจของตนเองมากที่สุดและอ่านผลงานของนักเขียนที่มี

ความชำนาญเฉพาะสาขาวิชามากที่สุด สำหรับวารสาร นิสิตนักศึกษาอ่านวารสารค่านับเท่ากันมากกว่าวิชาการ และเป็นที่น่าสนใจกว่านิสิตนักศึกษานิพนธ์หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมากที่สุด คอลัมน์ในหนังสือพิมพ์ที่นิสิตคณะอักษรศาสตร์ และครุศาสตร์อ่านมากที่สุด คือ คอลัมน์เหตุการณ์บ้านเมือง ส่วนนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์สนใจอ่านข่าวทั่วไปมากที่สุด สถานที่ที่นิสิตคณะครุศาสตร์และอักษรศาสตร์ใช้อ่านหนังสือมากที่สุดได้แก่ที่บ้าน ส่วนนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์อ่านหนังสือที่หอพักมากที่สุด นิสิตนักศึกษาทั้ง 3 แห่ง อ่านหนังสือวันละ 2-3 ชั่วโมงเท่านั้น

ในการใช้ห้องสมุด เป็นที่น่าสนใจกว่า นิสิตคณะครุศาสตร์และคณะอักษรศาสตร์ เข้าห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสือและค้นคว้าเพิ่มเติม ส่วนนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ส่วนใหญ่เข้าห้องสมุดเพื่อยืมหนังสือ และนิสิตนักศึกษาทั้ง 3 แห่งเห็นว่า ห้องสมุดที่ใช้ประจำนั้นมีความเหมาะสมปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความสนใจในการอ่านและการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผู้วิจัยได้ทราบถึงลักษณะการอ่านของนักศึกษา สภาพการใช้ห้องสมุด และการให้บริการของห้องสมุด และขอเสนอแนะต่อฝ่ายพัฒนาและวางแผนมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะฝ่ายสวัสดิการและจัดบริการห้องสมุด บรรณารักษ์ อาจารย์ และนักศึกษา เพื่อพิจารณาส่งเสริม และปรับปรุงแก้ไขสวัสดิการด้านห้องสมุดแก่มหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะต่อนักศึกษา

1. จากการสำรวจปรากฏว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดมีจุดประสงค์ในการอ่านหนังสือ วารสาร และหนังสือพิมพ์ เพื่อให้มีความรู้กว้างขวางขึ้น นักศึกษาควรใช้ประโยชน์จากสิ่งพิมพ์เหล่านี้เพื่อเสริมความรู้ ตามหลักสูตรให้มากขึ้นกว่าเดิมด้วย อาจารย์ประจำวิชา

และบรรณารักษ์ห้องสมุดเป็นผู้สามารถแนะนำสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องของสัมพันธ์กับหลักสูตรการเรียน
ของนักศึกษา ที่ควรขอคำแนะนำจากบุคคลเหล่านี้เพื่อให้นักศึกษาจะได้เป็นผู้รู้จักในวิชาชีพ
ของตนและเป็นผู้อบรมกว้างขวางอันเป็นคุณสมบัติของบัณฑิตที่สมบูรณ์

2. จากการวิจัยพบว่า นักศึกษาถึงร้อยละ 80 เข้าห้องสมุดเพื่อยืมหนังสือ
ทั้งนี้นักศึกษาที่ใช้ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์อาจมีเหตุผลว่าห้อง
สมุดมีสถานที่คับแคบ จึงต้องยืมหนังสือไปอ่านที่บ้านและหอพัก แต่นักศึกษาที่ใช้ห้องสมุด
จอห์น เอฟ. เคนเนดีเป็นประจำ ส่วนมากก็เข้าห้องสมุดเพื่อยืมหนังสือทั้ง ๆ ที่สามารถ
นั่งอ่านได้สบายเพราะสถานที่เพียงพอ นักศึกษาควรจะใช้บริการอื่นของห้องสมุดนอกเหนือ
ไปจากการยืม เช่น บริการตอบคำถาม และช่วยการค้นคว้า เป็นต้น

3. นักศึกษาควรสนใจอ่านหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นให้มากขึ้น เพราะจะได้ทราบถึง
ความเป็นอยู่ของชุมชนที่นักศึกษาอาศัยอยู่ และสามารถพัฒนาชุมชนได้ตามอัธยาศัยของตน

ข้อเสนอแนะต่ออาจารย์

1. จากการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนมากมีลักษณะการอ่านไม่น่าพอใจนัก เช่น
นักศึกษามักจะเลือกหนังสืออ่านด้วยดุลพินิจของตนเองเป็นจำนวนมากที่สุด อาจารย์ควรช่วยนัก
ศึกษาในการตัดสินใจด้วย

2. ควรให้ความร่วมมือกับห้องสมุดอย่างจริงจังในการให้คำปรึกษาบรรณารักษ์
ในการจัดหาสิ่งพิมพ์และวัสดุการอ่านต่าง ๆ เข้าห้องสมุด เพื่อให้สอดคล้องกับสาขาวิชา
การต่าง ๆ ที่สอนอยู่

3. เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่ อ่านหนังสือพิมพ์มากที่สุด อาจารย์ควรพยายาม
ชี้หนังสือพิมพ์ให้เป็นประโยชน์แก่การสอน ทั้งในแง่เนื้อหาที่มีสาระ หรือเพื่อเป็นจุด
ความสนใจร่วมกันก่อนการสอนตามบทเรียน

4. อาจารย์ควรปลูกฝังและส่งเสริมการอ่านหนังสือของนักศึกษาโดยรับเป็น
วัตถุประสงค์หนึ่งของหลักสูตรการสอนทุก ๆ วิชา ใช้วิธีสอนโดยการกระตุ้นให้นักศึกษา
เกิดความอยากรู้อยากเห็น เอาหนังสือที่สัมพันธ์กับหลักสูตรวิชามาแสดงในชั่วโมงที่มีการ

อภิปราย และสนับสนุนให้มีการอ่านอย่างกว้างขวาง เช่นแนะนำนักเขียนที่มีคุณวุฒิในสาขาวิชานั้น ๆ แนะนำวารสารและสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชานั้น ๆ ด้วย

ข้อเสนอแนะต่อห้องสมุดทั้ง 3 แห่ง

1. จัดตั้งชมรมนักอ่าน ห้องสมุดควรร่วมมือกันส่งเสริมนิสัยการอ่านของนักศึกษา โดยการจัดชมรมนักอ่าน (Book Club) ขึ้น กรรมการดำเนินงานได้แก่ อาจารย์ ที่ห้องสมุดพิจารณาเชิญมารวม ตัวแทนจากสโมสรนิสิต ตัวแทนจากหอพักนักศึกษา ทั้งในบริเวณมหาวิทยาลัยและนอกมหาวิทยาลัย เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์นั้นควรกำหนดไว้ให้แน่นอน และชัดเจนในระยะเริ่มต้นเพื่อที่สมาชิกจะได้เข้าใจตรงกันและเห็นคุณค่าของชมรม มีการประชาสัมพันธ์ให้มากเพื่อให้เกิดความร่วมมือและความสนับสนุนในด้านการเงินด้วย กิจกรรมที่ควรจัด คือ กิจกรรมในระยะเริ่มต้นได้แก่ การหาทุนสำรองให้ชมรม เช่น จัดฉายภาพยนตร์ ประกอบดนตรี หรือขายหนังสือลดราคา กิจกรรมที่ควรจัดต่อไปได้แก่ ฝึกวิธีอ่านหนังสือให้รวดเร็วโดยมีผู้ฝึกให้ อาจแบ่งฝึกเป็นกลุ่มตามโครงการระยะสั้น ส่งเสริมให้มีการเขียนบทความเชิงวิจารณ์ เป็นการแนะนำหนังสือที่ดีไปด้วยส่งเสริมให้มีบริการแลกเปลี่ยนหนังสือกันอ่านในหมู่สมาชิก และออกรายการวิทยุกระจายเสียงเกี่ยวกับงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของชมรมนักอ่าน เช่นในอนาคตอันใกล้นี้ จะมีการจัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในบริเวณมหาวิทยาลัย วิทยาเขตปัตตานีทางชมรมควรจัดโครงการเสนอต่อฝ่ายบริหารมหาวิทยาลัยให้สนับสนุนการออกรายการวิทยุกระจายเสียง สถานีนี้ โดยชมรมอาจจัดเป็นรายการ สาระคดี 5 นาที เสนอเรื่องนารูต่าง ๆ เป็นต้น
2. บริการตอบคำถามและการค้นคว้า จากการวิจัยพบว่า นักศึกษาเลือกหนังสืออ่านตามคำแนะนำของบรรณารักษ์ทุกห้องสมุดคนอย่างมาก บรรณารักษ์ควรพยายามเข้าถึงนักศึกษาให้มากยิ่งขึ้น เพื่อที่นักศึกษาจะได้ทราบคุณสมบัติและความสามารถของบรรณารักษ์ในการช่วยแนะนำหนังสืออ่านได้ โดยการปรับปรุงบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าให้ดียิ่งขึ้น และอยู่ในความรับผิดชอบของบรรณารักษ์โดยตรง

3. อาคาร ผลการวิจัยปรากฏว่า ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ ยังมีสถานที่ไม่เพียงพอ เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนนักศึกษาที่จะต้องให้บริการ ซึ่งควรเปลี่ยนแปลงหรือสร้างห้องสมุดใหม่ให้เป็นอาคารเพื่อใช้ประโยชน์สำหรับห้องสมุดโดยเฉพาะ

4. การจัดหา เป็นที่น่าสังเกตว่า นักศึกษาที่ใช้ห้องสมุดทั้ง 3 แห่งมากที่สุด มีความเห็นว่า ห้องสมุดมีหนังสือตรงกับความต้องการของนักศึกษาน้อย โดยเฉพาะหนังสือประกอบหลักสูตร ฉะนั้นทางห้องสมุดควรทบทวนนโยบายการจัดหาหนังสือ ดังนี้ คือ

ก. ก่อนการซื้อควรขอคำปรึกษาจากอาจารย์แผนกวิชาต่าง ๆ โดยพิจารณาหลักสูตรวิชาที่เปิดสอน รวมทั้งหนังสือประกอบหลักสูตรวิชาต่าง ๆ ซึ่งจากผลการวิจัย นักศึกษาจำนวนมากมีความเห็นว่า ยังไม่เพียงพอและทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ อาจารย์ประจำวิชาต่าง ๆ จะช่วยบรรณารักษ์ได้มากในด้านคุณภาพของหนังสือ

ข. ห้องสมุดควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาเสนอรายชื่อหนังสือทุกประเภทตามสาขาวิชาต่าง ๆ ที่นักศึกษาต้องการ รวมทั้งผลงานของนักเขียนที่นักศึกษชอบ การเสนอรายชื่ออาจให้เขียนเสนอลงในสมุดสั่งซื้อหรือแบบฟอร์มสั่งซื้อของห้องสมุด หรือทำเป็นบันทึกเสนอ หรือแม่แต่การเสนอควววาจาต่อบรรณารักษ์ หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุด พร้อมกับให้นักศึกษาชี้แจงเหตุผลโดยย่อของการเสนอรายชื่อหนังสือนั้น

ค. จากการสำรวจปรากฏว่าห้องสมุดทั้งสามแห่งได้รับงบประมาณตรงตามมาตรฐานห้องสมุดมหาวิทยาลัย แต่จำนวนหนังสือที่ห้องสมุดมีอยู่ไม่เพียงพอตามความต้องการของผู้ใช้ เพราะฉะนั้นห้องสมุดควรปรับปรุงการจัดหาให้มีประสิทธิภาพขึ้น

5. การบริการหนังสือจอง (Reserve Book) จากผลการวิจัยนักศึกษาส่วนมากมีปัญหาในการใช้บริการหนังสือจองมาก เช่น หนังสือไม่เพียงพอขาดความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนหนังสือ จำนวนผู้อ่าน และช่วงระยะเวลาที่กำหนดให้อ่าน ห้องสมุดจึงควรจัดหนังสือให้มีจำนวนฉบับมากพอที่นักศึกษาจะใช้ได้ทันภายในเวลาที่กำหนด ถ้าจำนวนฉบับน้อย หรือจัดหาให้มีไม่ทันต้องรีบแจ้งให้อาจารย์ผู้สั่งจองทราบโดยเร็วที่สุด เพื่อขอค่า

แนะนำ และเปลี่ยนแปลงต่อไป เพื่อให้จำนวนหนังสือ จำนวนผู้อ่าน และช่วงเวลาที่กำหนด มีความเหมาะสม

เนื่องจากบริการห้องสมุดมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์กำลังได้รับการพัฒนาให้เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มขึ้นทุกปี จำนวนนักศึกษาที่ใช้หนังสือของมีอัตราส่วนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้น การบริหารงานและการบริการหนังสือของ ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ย่อมเป็นความจำเป็นควบคู่กันไป บรรณารักษ์ต้องหมั่นติดต่อกับอาจารย์ผู้สอนอย่างใกล้ชิดเสมอ เพื่อปรึกษาหารือในเรื่องนี้และเพื่อให้อาจารย์มั่นใจและเชื่อถือความสามารถ และเที่ยงธรรมของบรรณารักษ์และควร เป็นผู้นำที่สามารถชักจูงให้อาจารย์เข้าใจซึ่งถึงคุณค่าของการใช้หนังสือเพื่อเพิ่มพูนการศึกษา

6. ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด ห้องสมุดควรร่วมมือกันมากขึ้น ทั้งในด้านการจัดทำสหบัตร (Union Catalog) รายชื่อวารสาร การแลกเปลี่ยนรายชื่อหนังสือ และวารสารใหม่รายเดือน เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษา เกิดความสนใจและต้องการอ่านหนังสือมากขึ้น นอกจากนี้ ควรร่วมมือในการยืมระหว่างห้องสมุดด้วย โดยให้นักศึกษาทุกคน ยืมหนังสือได้ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะต่อฝ่ายบริหารมหาวิทยาลัย

1. เนื่องจากการอ่านเป็นรากฐานสำคัญของการศึกษาวิชาต่าง ๆ นิสัยการอ่าน รสนิยมในการอ่านและความสนใจเป็นส่วนประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งในการศึกษา จึงจำเป็น ที่สถาบันจะต้องส่งเสริมนักศึกษาให้มีนิสัยการอ่านที่ดี มีรสนิยมในการเลือกอ่าน และมีความสนใจต่อเรื่องราวต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ฝ่ายบริหารควรสนับสนุนโครงการของ ชมรมนักอ่าน ที่เสนอไปแล้วโดยมีห้องสมุดเป็นหลักในการดำเนินงาน

2. การอ่านมีความสัมพันธ์กับห้องสมุดเป็นอย่างยิ่ง ปัจจัยสนับสนุนการอ่านก็คือ ห้องสมุด เพราะฉะนั้นฝ่ายบริหารควรปรับปรุงงานบริการห้องสมุดในด้านต่างๆ ให้ได้มาก มาตรฐานห้องสมุดมหาวิทยาลัยตามที่ได้เปรียบเทียบไว้ในบทที่ 2 ของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ดังนี้ คือ

ก. หอสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ควร
ได้รับการส่งเสริมฐานะให้เทียบเท่าภาควิชา เพื่อความคล่องตัวในการบริหารงานงบประมาณ
ที่ได้รับควรจะเพิ่มขึ้นและจัดบริการห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข. บรรณารักษ์หอสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ควรได้รับการส่งเสริมคุณวุฒิให้
ตรงตามมาตรฐานหอสมุดมหาวิทยาลัย คือ ต้องมีวุฒิปริญญาโททางสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์
ขอเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ศึกษาว่าเหตุใดหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จึงมีผู้อ่านมากที่สุด เพราะจากผลงาน
วิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ปรากฏว่า หนังสือพิมพ์ฉบับนี้ ได้รับความนิยมสูงสุด
เช่นกัน จึงน่าที่จะศึกษาเนื้อหา การจัดทำและคุณภาพที่สามารถดึงดูดความสนใจในการ
อ่านของนักศึกษามหาวิทยาลัย

2. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตกว้างขวางครอบคลุมถึงนักศึกษาทั้ง
มหาวิทยาลัย ในการวิจัยครั้งต่อไป จึงควรวิจัยในวงจำกัด โดยเน้นถึงคณะที่มีนักศึกษา
สังกัดอยู่ จะทำให้เข้าใจความสนใจในการอ่านและการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาได้ละเอียด
และฝ่ายเกี่ยวข้อง เช่น บรรณารักษ์ อาจารย์ประจำคณะนั้น และฝ่ายบริหารระดับคณะ
จะนำไปปรับปรุงได้เต็มที่

3. ควรศึกษาเปรียบเทียบความสนใจในการอ่านและการใช้ห้องสมุดของนิสิต
นักศึกษาต่างสถาบัน เพื่อเป็นการขยายงานวิจัยให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และจะยังผลให้มี
การปรับปรุงและส่งเสริมนิสัยการอ่าน เพื่อเป็นการพัฒนาคนตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

4. ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรจะได้มีการเผยแพร่ผลการวิจัยให้กว้างขวาง
ยิ่งขึ้น เช่น เขียนบทความในหนังสืออื่น ๆ นอกเหนือสิ่งพิมพ์ทางบรรณารักษศาสตร์ และ
ควรมอบผลงานวิจัยให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.